

**LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS
KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS**

S P R E N D I M A S

2024 m. kovo 14 d. Nr. 21RE2-64 (AG2-11/13-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Ingos Drąsutavičienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilijos Astrauskienės, Lauros Bernikienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovei A. Y.,

2024 m. kovo 13 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2023 m. gruodžio 8 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl 2023 m. spalio 11 d. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimo dėl 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ vykdymo“ panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. vasario 1 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. patikslintas skundas, kuriuo prašoma panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir NDNT, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) Sprendimų kontrolės skyriaus 2023 m. gruodžio 8 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl 2023 m. spalio 11 d. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimo dėl 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ vykdymo“ (toliau – ir Sprendimas, b. l. 33).

Pareiškėjas nurodo, jog skundžiamas Sprendimas yra nepagrįstas, kadangi jame išdėstytos išvados neatitinka pareiškėjo realios sveikatos būklės. Pažymi, jog nuo 2021 m. rugpjūčio 3 d. iki 2021 m. gruodžio 21 d. buvo nedarbingas, dėl stiprių skausmų nugaros srityje negalėjo dirbti tinkuotoju. Nedarbingumo laikotarpiu vartojo medikamentus, lankė gydomąsias procedūras, konsultavosi su neurochirurgu bei atliko visus šio specialisto paskirtus tyrimus. Dėl nekintančios sveikatos būklės 2022 m. sausio 7 d. išėjo iš darbo. Paaiškina, jog pagal NDNT padarytas išvadas ir nustatytas darbo sąlygas pareiškėjas dirbti negali.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu (b. l. 54–55) prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė nurodo, jog NDNT 2023 m. lapkričio 14 d. gavo Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimą administracinėje byloje Nr. (duomenys neskelbtini), kuriuo buvo įpareigota esant Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Ginčų komisija) 2023 m. vasario 23 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ suformuluotam įpareigojimui, pakeisti 2023 m. sausio 2 d. NDNT Sprendimų kontrolės skyriaus sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“.

Teismo sprendimas įvykdytas ir 2023 m. gruodžio 8 d. buvo priimtas sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini). Agentūra (iki 2024 m. sausio 1 d. NDNT) laikosi nuomonės išdėstytos Sprendime ir su pareiškėjo argumentais nesutinka, nes vertindama X. Y. darbingumo lygį, NDNT vadovavosi darbingumo lygio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, laikėsi juose nustatytos vertinimo tvarkos, veikė pagal savo kompetenciją ir, objektyviai įvertinusi asmens sveikatos būklę patvirtinančius medicininius dokumentus, tinkamai taikė minėtų teisės aktų nuostatas. Todėl, atsakovės nuomone, darbingumo lygio vertinimas atliktas išsamiai įvertinus medicininius dokumentus, o pateiktos išvados dėl nustatyto darbingumo lygio atitinka procedūros reikalavimus, nustatytus teisės aktuose.

Pažymėtina, kad sąvokos „sveikatos lygis“ ir „darbingumo lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios. Agentūra (NDNT) vertina ne sveikatos lygį, o dalyvumo (darbingumo) lygį, kuriam iš esmės įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų nustatyti funkciniai sutrikimai, dėl kurių masto ir yra nustatomas didesnis ar mažesnis dalyvumo (darbingumo) lygis. NDNT (Agentūra) pagal paskirtą kompetenciją ir vykdomas funkcijas nėra įgaliota revizuoti gydančių gydytojų parengtų medicininių dokumentų, pasisakyti dėl jų pagrįstumo ar tiesiogiai tirti asmens sveikatos būklę (stebėti asmens sveikatos būklę, atlikti reikalingus tyrimus ar skirti gydymą). Asmens sveikatos priežiūrą atlieka ir visus su paciento sveikata susijusius klausimus sprendžia asmenį gydantis gydytojas. Dėl to vertinimus atliekantiems specialistams yra keliami specialūs reikalavimai, tačiau nėra teikiamos paslaugos, apimančios sveikatos priežiūros specialistų, vykdančių nuolatinę asmens sveikatos būklės stebėseną, diskreciją. Be kita ko, atlikdami vertinimą NDNT (Agentūros) specialistai vadovaujasi asmenį gydančio gydytojo parengtais mediciniais dokumentais, patvirtinančiais paciento savarankiškumą ribojančius sveikatos funkcinius sutrikimus, todėl priimdami sprendimą vadovaujasi sveikatos priežiūros specialistų pateiktais duomenimis.

Komisijos posėdžio metu atsakovės atstovė prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą atsiliepime nurodytų argumentų pagrindu. Pažymėjo, kad pareiškėjo X. Y. pakartotinis darbingumo vertinimas buvo atliktas išsamiai ir objektyviai įvertinus visus medicininius asmens duomenis bei atsižvelgiant į vertinamojo asmens paaiškinimus.

Pareiškėjas Komisijos posėdyje nedalyvavo. Apie bylos nagrinėjimo laiką ir vietą pareiškėjui pranešta tinkamai (b. l. 167–170). Prieš Komisijos posėdį pareiškėjas telefonu informavo Komisiją, jog posėdyje nedalyvaus, sutiko, kad byla būtų išnagrinėta pareiškėjui nedalyvaujant.

Vadovaujantis Ikitiesminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 6 dalimi, numatančia, jog bylos šalių ir (ar) jų atstovų neatvykimas į administracinių ginčų komisijos posėdį, jeigu jiems buvo apie tai tinkamai pranešta, nėra kliūtis nagrinėti skundą (prašymą) ir priimti sprendimą, administracinis ginčas išnagrinėtas pareiškėjui X. Y. nedalyvaujant.

Patikslintas skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2023 m. gruodžio 8 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl 2023 m. spalio 11 d. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimo dėl 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ vykdymo“, teisėtumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, toliau – ir NDNT) Tauragės teritorinis skyrius 2022 m. lapkričio 17 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ (b. l. 127–128) nustatė 90 procentų darbingumo lygį, darbingumo lygio terminas – nuo 2022 m. spalio 20 d. Specialieji poreikiai nenustatyti, nes 2022 m. spalio 4 d. siuntime Nr. (duomenys neskelbtini) ir kituose į NDNT pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal Tarptautinį ligų klasifikatorių TLK-10-AM nurodytos (-a) diagnozė (-ės) ir organizmo funkcijų sutrikimai neatitiko Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 „Dėl Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo 1 priede nurodytų Bazinio funkcionavimo lygmens kriterijų.

NDNT Sprendimų kontrolės skyrius 2023 m. sausio 2 d. priėmė sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“, kuriuo paliko galioti NDNT Tauragės teritorinio skyriaus 2022 m. lapkričio 17 d. priimtą sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyti X. Y. 90 procentų darbingumo lygį (b. l. 110–111, 113–114).

Ginčų komisija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ įpareigojo NDNT pakeisti 2023 m. sausio 2 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ (b. l. 86–89, 103–106).

Regionų apygardos administracinis teismas 2023 m. spalio 11 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. (duomenys neskelbtini) NDNT skundą dėl Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023 m. vasario 23 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ panaikinimo atmetė kaip nepagrįstą (b. l. 68–72). Teismas sprendimu išskyrė du esminius aspektus, kuriais vadovautis įpareigojo NDNT vykdant Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023 m. vasario 23 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“. Sprendime teismas nurodė, jog, pirmiausia, pildant Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimą, NDNT vertintojas privalo sunkumų lygį objektyviai įvertinti pagal klausimyne pateiktas profesinių ir socialinių faktorių sritis, tinkamai vertinamam asmeniui išaiškinti užduodamų klausimų esmę ir pagrįsti pateiktų atsakymų atitiktį asmens būsenai (sunkumų lygmeniui). Antra, atsižvelgiant į tai, jog anksčiau minėto Ginčų komisijos sprendimo vykdymo metu, t. y. 2023 m. kovo 7 d. gauta neurologo konsultacijos išvada, kuri patvirtina, kad pareiškėjui diagnozuoti sveikatos funkciniai sutrikimai atitinka (duomenys neskelbtini), kas suponuoja Kriterijų aprašo 1 priedo XIV dalies 80.1.2 papunkčio, pagal kurį bazinio darbingumo lygio vertė vertinama 70 procentų, taikymą, bei vertinant tai, jog asmens darbingumo / dalyvumo (past. teismo sprendime nurodyta neįgalumo) lygis nėra statinis dalykas, jis gali būti nustatomas iš naujo paaiškėjus naujoms aplinkybėms (pasikeitus asmens sveikatos būklei ar organizmo funkciniam sutrikimams), NDNT įpareigota, iš naujo atlikti X. Y. darbingumo vertinimą, be kita ko, įvertinant naujai paaiškėjusias aplinkybes.

2023 m. lapkričio 21 d. vyko pareiškėjo veiklos ir gebėjimų dalyvauti vertinimas (b. l. 62–65), kurio metu profesinės, darbo veiklos bei aplinkos prieinamumas įvertintas 6 balais, veikla ir gebėjimas dalyvauti įvertintas 17 balų suma, iš viso įvertinta bendra 23 balų suma.

2023 m. gruodžio 8 d. buvo priimtas skundžiamas Sprendimas, kuriuo pareiškėjui nuo 2022 m. spalio 20 d. nustatytas 70 procentų darbingumo lygis (b. l. 34–37, 149–150). Sprendime nurodyta, jog NDNT Sprendimų kontrolės skyrius išnagrino asmens byloje ir ESPBI IS esančius duomenis dėl siuntimo į NDNT nurodytų diagnozių pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – TLK-10-AM) kodus: (duomenys neskelbtini). Vykdant teismo sprendimą ir iš naujo vertinant bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus (duomenys neskelbtini) vadovautasi Kriterijų aprašo (*past.*, Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos

Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. A1-131/V-349 redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir Kriterijų aprašas) 1 priedo XIV skyriaus 80.1.2 papunkčiu, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojamas griaučių neuromotorinės ir su judesiais susijusios funkcijos sutrikimas, kai nustatytas stuburo funkcijos sutrikimas, vidutinis judesių apribojimas (stuburo kaklinės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas -20° / išlenkimas - 20°, sukimas į dešinę - 30° / į kairę - 30°, pasilenkimas į dešinę - 20° / į kairę - 20°; stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): vidutinis judesių apribojimas: ištiesimas - 10° / išlenkimas - 30°; sukimas į dešinę - 20° / į kairę - 20°, pasilenkimas į dešinę - 10° / į kairę - 10°. Taikant minėtą papunktį nustatytas 70 proc. bazinis darbingumo lygis, nes, remiantis byloje esančiais duomenimis, vertinamajam diagnozuota (duomenys neskelbtini). Patvirtinta 2023 m. kovo 7 d. papildomos neurologo konsultacijos ir siuntimo į Tarnybą duomenimis. Mažesnė bazinio darbingumo lygio procentinė vertė nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas didelis judesių apribojimas, labai riboti judesiai (stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): ištiesimas - 0° / išlenkimas - 15°, sukimas į dešinę - 0° / į kairę - 0°, pasilenkimas į dešinę - 0° / į kairę - 0°). Vadovaujantis Kriterijų aprašo 5 bei 6 punktais (nesant kitų organizmo funkcinų sutrikimų, dėl kurių būtų nustatytas 70–80 proc., 50–65 proc., 30–45 proc. ar 0–25 proc. bazinis darbingumo lygis, darbingumo lygį mažinantis koeficientas netaikomas), X. Y. nustatytas 70 procentų bazinis darbingumo lygis.

Sprendime taip pat nurodyta, jog vykdant teismo sprendimą 2023 m. lapkričio 26 d. NDNT Sprendimų kontrolės skyriuje užpildyto asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno balų suma yra 23. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, kai klausimyno balų suma yra 23-67 balų, ji prilyginama koeficientui 1. Šiuo atveju taikytas minėtas įtakos koeficientas – sudauginus nustatytas 70 proc. darbingumo lygis ($DL = 70 \text{ proc.} \times 1$). Pažymėjo, kad vadovaujantis Tvarkos aprašo (*past.* Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir Tvarkos aprašas) 17.1 papunkčiu asmenims, kuriems nustatytas 0-55 procentų darbingumo lygis, išduodama NDNT direktoriaus, suderinus su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, patvirtintos formos rekomendacija dėl specialiosios pagalbos priemonių ir išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų (toliau – išvada). Šiuo atveju asmeniui nustatytas 70 procentų darbingumo lygis, todėl minėti dokumentai neišduodami. NDNT Sprendimų kontrolės skyrius, pasisakydamas dėl skunde nurodyto pageidavimo atvykti į NDNT būklės įvertinimui, pažymėjo, kad NDNT teritoriniai skyriai ir NDNT Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami darbingumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos patektu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais ir jei reikia, papildomai gautais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą ir asmens apžiūros nevykdo. Gydantis gydytojas atsakingas už siuntimo į NDNT informacijos teisingumą, o už pateiktas konsultacijas – jas surašę gydytojai specialistai.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (*past.*, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčiui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSIĮ), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas (minėta, toliau – ir Kriterijų aprašas) ir Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Vadovaujantis NSIĮ 2 straipsnio 5 dalimi, darbingumo lygis apibrėžiamas kaip asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio, specialiųjų poreikių, specialiųjų poreikių lygio, darbo asistento pagalbos poreikio nustatymo, neįgaliojo aprūpintojo skyrimo (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priežastis, atsiradimo laiką, terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas). Darbingumo lygis įvertinamas procentais, 5 punktų intervalais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys). Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis).

Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas, ir (ar) jo atstovas pagal įstatymą, ir (ar) jo aprūpintojas. Darbingumo lygį nustatanti institucija gali nuspręsti pakviesti asmenį ir (ar) jo atstavą pagal įstatymą, ir (ar) jo aprūpintoją dalyvauti nustatant darbingumo lygį. Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos asmeniui nustatomas darbingumo lygis nustatyti Kriterijų ir Tvarkos aprašuose (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Kriterijų aprašas apibrėžia kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas darbingumo lygis, bei jų taikymą (Kriterijų aprašo 1 punktas). Asmens darbingumo lygis nustatomas vertinant Kriterijų aprašo 3 punkte nurodytus šiuos kriterijus: medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą (Kriterijų aprašo 1 priedas); asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti (Kriterijų aprašo 2 priedas). Pagal minėtą aprašą medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vertinamas atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumą įtakojančias ligas ar traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcinis sutrikimus (Kriterijų aprašo 4 punktas). Bazinis darbingumas vertinamas procentais nuo 0 iki 100. Gauti bazinio darbingumo procentai negali būti mažesni už 0 ir didesni už 100 (Kriterijų aprašo 7 punktas). Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai vertinami balais nuo 0 iki 4, atsižvelgiant į asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniame gyvenime, dirbti, panaudoti turimą profesinę kvalifikaciją ar įgyti naują bei būti savarankiškam. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti vertinami užpildžius Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyną (minėta, toliau – ir Klausimynas). Gauti Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno balai prilyginami koeficientams. Apskaičiuojant asmens darbingumo lygį, bazinio darbingumo procentai dauginami iš Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti koeficiento (Kriterijų aprašo 8–11 punktai).

Tvarkos aprašas reglamentuoja dokumentų, reikalingų darbingumo lygiui nustatyti, pateikimą, darbingumo lygio, termino, atsiradimo laiko, priežasties nustatymą, pakartotinį darbingumo lygio vertinimą (Tvarkos aprašo 1 punktas). Tvarkos aprašo 6.1 punktas apibrėžia, kad bazinis darbingumas – asmens darbingumo lygis, nustatytas vadovaujantis mediciniais kriterijais. Darbingumo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalu (Tvarkos aprašo 11 punktas). Minėto Tvarkos aprašo 12.6 punkte nustatyta, jog darbingumo lygis nustatomas asmeniui nedalyvaujant, kai darbingumo lygis vertinamas pakartotinai. Šiame papunktyje nustatytu atveju Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas pildomas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindinamas susisiekius elektroninių ryšių priemonėmis. Asmuo gali būti pakviestas atvykti į NDNT dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį, jei pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Tai, kad Asmens

veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis, pažymima Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pastabose. Šio papunkčio nuostatos netaikomos, jei asmuo ar jo atstovas išreiškia norą (raštu arba žodžiu) atvykti į NDNT dalyvauti pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną. Ši teisės norma tiesiogiai siejama su asmens, kurio darbingumo lygis yra vertinamas, teise būti supažindintam su darbingumo lygio nustatymo tvarka, kriterijais, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti pildant klausimyną ir vertinant asmens darbingumo lygį, bei priimtu NDNT sprendimu (Tvarkos aprašo 43.3 punktas).

Taigi nurodytas teisinis reglamentavimas reiškia, jog darbingumo lygio vertinimas yra kompleksinis asmens sveikatos funkcinių sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į NDNT, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismas yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (šiuo atveju Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Tarnyba (šioje byloje NDNT, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentinga patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjo darbingumo lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019).

Iš byloje pateikto 2023 m. gruodžio 8 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. (duomenys neskelbtini) (b. l. 151–154), matyti, jog atsakovė laikotarpiu nuo 2023 m. lapkričio 10 d. iki 2023 m. gruodžio 8 d. pakartotinai įvertino pareiškėjo bazinį darbingumo lygį dėl diagnozių pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini). Šios diagnozės, išskyrus (duomenys neskelbtini), taip pat nurodytos kaip diagnozės, kurios atitinka darbingumo lygio kriterijus nuo 0 iki 80 procentų. Aptariamame darbingumo lygio vertinimo akte be kita ko nurodyta, jog asmuo buvo iškviestas į NDNT posėdį, kuris vyko 2023 m. lapkričio 21 d. Šias aplinkybes patvirtina 2023 m. sausio 10 d. NDNT raštu Nr. (duomenys neskelbtini) pateiktas pareiškėjui kvietimas atvykti į posėdį (b. l. 66), pareiškėjo patvirtinimas, kad vertinime dalyvaus (b. l. 61).

Atsakovė su atsiliepimu Komisijai pateikė įrodymus, jog 2023 m. lapkričio 21 d. vyko pareiškėjo veiklos ir gebėjimų dalyvauti vertinimas (b. l. 62–65), kurio metu, pareiškėjui dalyvaujant buvo pildomas Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas tikslu įvertinti asmens profesinės, darbo veiklos bei aplinkos prieinamumą (gauti duomenys įvertinti 6 balais) bei asmens veiklas ir gebėjimus dalyvauti (gauti atsakymai įvertinti 17 balų suma, iš viso įvertinta bendra 23 balų suma).

Iš pateiktų įrodymų matyti, jog vertinant X. Y. darbingumo (dalyvumo) lygį pakartotinai buvo daromas garso įrašas (b. l. 66), tačiau pastarasis neišsaugotas ir Komisijai pateiktas nebuvo (b. l. 175). Užpildytas klausimynas pasirašytas NDNT vertintojo ir pareiškėjo. Pastabų, nurodančių nesutikimą su klausimyno rezultatais ar jo pildymo procedūra, neįrašyta. Pareiškėjas Komisijai pateiktame patikslintame skunde nenurodo jokių argumentų, leidžiančių abejoti Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pildymo objektyvumu ir teisėtumu. Klausimyno turinys perkeltas į 2023 m. gruodžio 8 d. Darbingumo lygio vertinimo aktą Nr. (duomenys neskelbtini) (b. l. 151–154).

Minėtas Darbingumo lygio vertinimo aktas pagrindžia tai, jog NDNT vertino ne tik VšĮ Jurbarko rajono pirminės sveikatos priežiūros centro 2022 m. spalio 4 d. siuntime Nr. (duomenys neskelbtini) nurodytas diagnozes, specialistų išvadas (2022 m. spalio 8 d. ir 2022 m. rugsejo 24 d. neurologo konsultacija dėl diagnozių (duomenys neskelbtini); 2022 m. spalio 5 d. radiologo konsultacija; 2022 m. rugpjūčio 25 d. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacija: reabilitacija; 2022 m. birželio 10 d. endokrinologo konsultacija dėl diagnozės (duomenys neskelbtini)), tačiau taip pat vadovavosi 2023 m. kovo 7 d. gauta neurologo išvada, jog pareiškėjui X. Y. diagnozuota (duomenys neskelbtini). Atsižvelgdama į gautą specialisto išvadą, atsakovė taikė Kriterijų aprašo I priedo XIV skyriaus 80.1.2 papunktį, kuris taikomas, kai asmeniui diagnozuojamas griaučių neuromotorinės ir su judesiais susijusios funkcijos sutrikimas, kai nustatytas stuburo funkcijos sutrikimas, vidutinis judesių apribojimas (stuburo kaklinės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu), stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu): vidutinis judesių apribojimas. Taikant minėtą papunktį, gauta 70 procentų bazinio darbingumo vertė. Vadovaujantis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, kai klausimyno balų suma yra 23–67 balų, ji prilyginama koeficientui 1. Šiuo atveju sudauginus nustatytą 70 procentų bazinio darbingumo vertę su įtakos koeficientu 1, pareiškėjui nustatytas 70 procentų darbingumo lygis (Tvarkos aprašo 11 punktas, $DL = 70 \text{ proc.} \times 1$).

Kaip jau minėta, mažesnės bazinio darbingumo lygio procentinės vertės atsakovė nenustatė, nes medicininiais dokumentais nepatvirtintas didelis judesių apribojimas, labai riboti judesiai (stuburo krūtininės ir (ar) juosmeninės dalies judesių amplitudė (neutralaus nulio metodu).

Komisija, įvertinusi byloje surinktus įrodymus, konstatuoja, jog nėra pagrindo NDNT atliktą pareiškėjo sveikatos būklės vertinimą laikyti nepagrįstu, kadangi byloje nėra kitų įrodymų ar duomenų, paneigiančių Kriterijų aprašo I priedo XIV skyriaus 80.1.2 papunkčio taikymo pagrįstumą. Taip pat byloje nėra pateikta jokių medicininių duomenų, leidžiančių spręsti apie mažesnio darbingumo lygio, nei nustatytas 70 procentų, nustatymo prielaidas ir galimybes.

Tvarkos aprašo 17.1 papunktyje numatyta, kad asmeniui, kuriam nustatytas 0–55 procentų darbingumo lygis, išduodamas Neįgaliojo pažymėjimas, NDNT direktoriaus, suderinus su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, patvirtintos formos rekomendacija dėl specialiosios pagalbos priemonių ir NDNT direktoriaus, suderinus su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, patvirtintos formos išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjui nustatytas 70 procentų darbingumo lygis, todėl šiuo atveju minėti dokumentai pareiškėjui pagrįstai neišduoti.

Vertinant Sprendimo teisėtumą NSIĮ, Kriterijų bei Tvarkos aprašų nuostatų taikymo aspektu matyti, jog NDNT, pakartotinai vertindama pareiškėjo darbingumo lygį, vadovavosi darbingumo lygio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, laikėsi juose nustatytos vertinimo tvarkos, veikė pagal savo kompetenciją, įvertino pareiškėjo sveikatos būklę patvirtinančius medicininius dokumentus, tinkamai taikė teisės aktų nuostatas, pateiktos išvados dėl nustatyto darbingumo lygio atitinka procedūros reikalavimus, nustatytus teisės aktuose.

Darytina išvada, jog NDNT įvykdė Regionų apygardos administracinio teismo 2023 m. spalio 11 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. (duomenys neskelbtini) duotą įpareigojimą – įvykdyti 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“, kuriuo atsakovė buvo įpareigota pakeisti 2023 m. sausio 2 d. NDNT sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. darbingumo lygio“ – vadovaudamasi teismo sprendime pateiktais išaiškinimais ir proceso metu naujai paaiškėjusiomis aplinkybėmis.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAĮ išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai

sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punktą).

Komisija, vadovaudamasi nustatytais faktiniais bei teisiniais aplinkybėmis, sprendžia, jog skundžiamame Sprendime išdėstytos teisinės ir faktinės aplinkybės yra pakankamos, Sprendimas yra motyvuotas, nesukliudęs pareiškėjui žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis buvo priimtas būtent tokio turinio Sprendimas, ginčo teisinius santykius reglamentuojančios teisės normos taikytos tinkamai, todėl skundžiamas Sprendimas yra teisėtas, atitinkantis VAĮ 10 straipsnio reikalavimus.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjo reikalavimas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2023 m. gruodžio 8 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl 2023 m. spalio 11 d. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimo dėl 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ vykdymo“ panaikinimo netenkintinas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pareiškėjo patikslintas skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2023 m. gruodžio 8 d. sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl 2023 m. spalio 11 d. Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmų sprendimo dėl 2023 m. vasario 23 d. Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl X. Y. skundo“ vykdymo“ panaikinimo atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Inga Drąsutavičienė

Komisijos nariai

Vilija Astrauskienė

Laura Bernikienė